

การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษ
INSTRUCTIONAL MODEL DEVELOPMENT TO PROMOTE
SPECIAL EDUCATION TEACHER STUDENTS COMPETENCY

สุภาวดี วิสุวรรณ

SUPAWADEE WISUWAN

อดิศร เนาวนนท์

ADISORN NAOWANONDHA

สิริลักษณ์ โปรงสันเทียะ

SIRILUCK PRONGSANTIA

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY

นครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA

รับบทความต้นฉบับ : 14 มกราคม 2562

ตอบรับการตีพิมพ์บทความ : 29 มีนาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษ และเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครุการศึกษาพิเศษ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครุการศึกษาพิเศษ ผู้ให้ข้อมูลเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ประสบการณ์ทางด้านการศึกษาพิเศษ และเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ทำการเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาพิเศษไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดค่าเฉลี่ยด้านความรู้ ด้านทักษะ ที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 2 ลำดับแรก ด้านเจตคติและคุณลักษณะ นำมาพัฒนาทั้ง 5 รายการ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษ ศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นำมาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและหน่วยการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษ-ภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษ กับนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษ สาขาการศึกษาพิเศษ-ภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 จำนวน 18 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้วิธีแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษและหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครุการศึกษาพิเศษ เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ แบบประเมินสมรรถนะ

ด้านความรู้ แบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะ และแบบประเมินสมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเป็นระดับสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติและคุณลักษณะ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ มีชื่อเรียกว่า “LC-3R Model” ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการให้ประสบการณ์ (Learning experience stage : L) 2) ขั้นการใคร่ครวญด้วยคำถามสะท้อนคิด (Critical reflection stage : C) 3) ขั้นการแลกเปลี่ยนมุมมอง (Rational discourse stage : R) 4) ขั้นการสร้างสมรรถนะใหม่ (Reintegration stage : (R) 5) ขั้นการสะท้อนคิดต่อการปรับเปลี่ยน (Perspective Reflection stage : (R) และค่าความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ หลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน สมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับชำนาญ สมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับชำนาญ และสมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะ อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน, สมรรถนะครูการศึกษาพิเศษ

ABSTRACT

This research was aimed to develop instruction model for establishing those competency, and examine how suitable the model of the second target was in order to show the better outcome after implementing with special educational (SE) student teachers. Methodology to develop model dividing into 3 step; Step I: Survey competency needed, as sequently select the most needed in knowledge, skills and attitude, total 9 Items. Step II: Instruction model development, as emphasize on transformative learning theory design model with instruction structure and try out with the 1st year students. Step III: Experimental using model with 18 the 2nd year students. Tools that used for implement were instruction model which included learning units, situation test for checking knowledge needed, scoring rubrics for skill evaluation and attitude check list. Data analysis use basic statistic mean and standard deviation.

The research reviewed that the LC-3R Model consisted of 5 steps of syntax as follows; 1) Learning experience stage : (L), 2) Critical reflection stage : (C), 3) Rational discourse stage : (R), 4) Reintegration stage : (R), Perspective Reflection stage : (R). The instruction model for establishing the SE teacher student capacity was suitable at good level, and the capacity of SE students after implemented instruction model knowledge needed was fluency level, skill needed was fluency level and attitude needed was at expert level.

Keywords : Instruction model, Special education teacher competency

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปการศึกษามุ่งตอบสนองความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยจึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลง การผลิตครูต้องปรับกลยุทธ์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นบทบาทและภารกิจที่สำคัญและท้าทายเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ

ของการพัฒนาก่อให้เกิดศักยภาพและประสิทธิภาพสูงสุดของศาสตร์แห่งวิชาชีพความเป็นครู (Phahe, 2013, p. 1) นโยบายการปฏิรูปครูยุคใหม่ให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนเป็นผู้ที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริม อำนวยความสะดวก คอยชี้แนะแนวทาง เป็นที่ปรึกษา ผลักดันและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพจนกระทั่งสามารถแสดงศักยภาพออกมาได้อย่างครบถ้วน ผู้สอนที่ดีต้องมีสมรรถนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีที่พร้อมจะออกไปประกอบอาชีพและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ-ภาษาไทย เป็นหลักสูตรแบบอิงสมรรถนะ (Competency base curriculum) ได้นำร่องมาตั้งแต่ พ.ศ. 2558 เพื่อพัฒนานักศึกษาคู่มือให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงดูดคนเก่งและดี มีใจรักความเป็นครู และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นผู้มีความพร้อมด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติ มีสมรรถนะในการทำหน้าที่ของครูที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งยังต้องปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนจากการเน้นเนื้อหาวิชาเป็นตัวตั้ง เป็นเน้นทักษะชีวิตผู้เรียนเป็นสำคัญ (Office of the Promotion of Learning and Youth Quality Society, pp. 6-7)

สมรรถนะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถเฉพาะบุคคล ประกอบด้วยความถนัดหรือความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ความรู้และความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ สมรรถนะเป็นสิ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จในงานและความสำเร็จโดยรวม ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ที่ทำงานเก่ง มิได้หมายถึงผู้ที่เรียนเก่ง แต่ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการทำงานเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการหรือองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวเองเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในงานที่ทำ (Rassametummachot, 2008, p. 13) สิ่งบ่งชี้สำคัญของการส่งเสริมครู คือ ความสามารถในเชิงสมรรถนะ ซึ่งใช้เป็นฐานในการทำงานทางวิชาชีพ สมรรถนะพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน คือ การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะสมรรถนะครูเป็นพฤติกรรมซึ่งเกิดจากการรวมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของครูของแต่ละบุคคล เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้ครูปฏิบัติได้ดีที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงเป็นทฤษฎีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนในลักษณะการให้ความหมายใหม่ของเรื่องราวต่าง ๆ จนเกิดแนวคิดหรือโลกทัศน์เกิดจากประสบการณ์ ความสับสน ความผิดหวัง หรือการเปลี่ยนแปลงที่กระทบความรู้สึก การสะท้อนคิดอย่างจริงจังกับเหตุการณ์ที่ประสบด้วยตนเอง จะนำไปสู่การตั้งคำถามในเรื่องราวของตนเอง และนำไปทดลองใช้ให้เกิดผล และนำไปประสบการณ์นั้นมาแลกเปลี่ยนกัน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงองค์รวมให้ความสำคัญต่อบริบท ความสัมพันธ์ที่จริงใจ ผ่านการแลกเปลี่ยนแบบสุนทรียสนทนา เปิดมุมมองหรือวิธีการที่ครบด้าน ให้ความสำคัญต่อบริบท ความสัมพันธ์อยู่บนฐานของความจริงใจ ปัจจัยที่ทำให้เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ได้แก่ เหตุการณ์กระทบใจหรือแรงสะเทือนใจผู้เรียน คำถามที่เกิดจากการใคร่ครวญ จนเกิดปัญญาภายใน กลั่นกรองเพื่อสืบเสาะค้นหาความหมาย ประยุกต์ใช้จนเกิดปัญญาสามารถสื่อสารได้อย่างมั่นใจ

การผลิตครูการศึกษาพิเศษควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน นำพาไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้ได้อย่างแท้จริง ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ กำหนดมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติตน และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จิตวิทยาการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กฎหมาย รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ การตรวจประเมิน จำแนกและคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก การปรับหลักสูตร และการให้บริการปรึกษาแก่กลุ่มผู้ปกครอง 2) ด้านทักษะการปฏิบัติงาน

ปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล การติดต่อสื่อสาร การจัดการชั้นเรียน การแก้ปัญหา วางแผน การวิจัยในชั้นเรียน การบริหารจัดการ การแก้ปัญหา และการประเมินและติดตามผล 3) ด้านเจตคติและคุณลักษณะ ควรจบการศึกษาด้านครุศาสตร์ หรือวุฒิทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีใจรักในการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน รู้จักข้อจำกัดและศักยภาพของผู้เรียน ความรัก เมตตาและเข้าใจผู้เรียน และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (Jetchamnongnuch, et al., 2011, pp. 154-157)

การพัฒนาสมรรถนะให้นักศึกษาคูการศึกษาศึกษาพิเศษ มีความรู้ที่สำคัญและจำเป็น มีทักษะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วและชำนาญในวิชาชีพของตนเอง มีคุณลักษณะความเป็นครูที่มุ่งมั่น มีความเมตตา ความอดทน ช่วยเหลือเกื้อกูลครู เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและงานอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาศึกษาพิเศษพัฒนาขึ้นเพื่อว่าเมื่อนักศึกษาจบเป็นครู การศึกษาศึกษาพิเศษ สามารถเข้าสู่เส้นทางความเป็นครูได้อย่างมั่นใจ การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จะเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นแนวทางในการออกแบบการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ที่เน้นสมรรถนะ ทั้งการกำหนดวัตถุประสงค์ การออกแบบการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่สอดคล้องกับความคาดหวังเชิงสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติและคุณลักษณะ ซึ่งสามารถสังเกตวัดได้ตามระดับสมรรถนะที่คาดหวัง เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำ มคอ.3 หรือมาตรฐาน คุณวุฒิอุดมศึกษาในการนำหลักสูตรไปใช้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาศึกษาพิเศษ

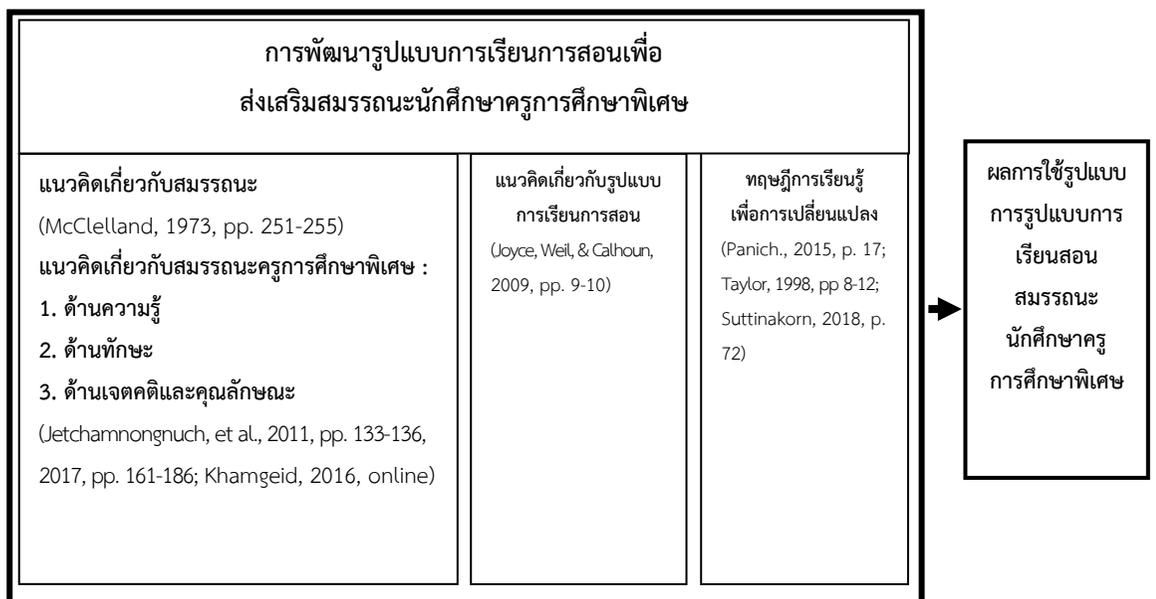
ประโยชน์การวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาศึกษาพิเศษ พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาศึกษาพิเศษ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านความรู้ที่สำคัญและจำเป็น ด้านทักษะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วและชำนาญในวิชาชีพของตนเอง มีคุณลักษณะความเป็นครูที่มุ่งมั่น มีความเมตตา ความอดทน ช่วยเหลือเกื้อกูลครู และเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาเข้าสู่เส้นทางความเป็นครูการศึกษาศึกษาพิเศษ สามารถนำความรู้ ทักษะปฏิบัติที่ได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณลักษณะความเป็นครูการศึกษาศึกษาพิเศษได้อย่างมั่นใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาศึกษาพิเศษ ครั้งนี้ ผู้วิจัย ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของ McClelland (1973, pp. 251-255) ที่เสนอว่า “สมรรถนะเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันสร้างผลงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างดี โดยการสังเกตหรือวัดได้จากผลของความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะ ในการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ในงานที่รับผิดชอบ” แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูการศึกษาศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ ได้แก่ (1) ระบุกฎหมายและนโยบายของรัฐ ที่ช่วยให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิ (2) ระบุพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่แตกต่างจากพัฒนาการทั่วไป (3) คัดกรองเบื้องต้นและบ่งชี้ความต้องการจำเป็นพิเศษเพื่อจัดการเรียนรู้ (4) รวบรวมข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผน และ (5) วิเคราะห์ความสามารถของผู้เรียน จุดเด่นและข้อจำกัดได้อย่างถูกต้อง 2) ด้านทักษะ ได้แก่ (1) กำหนดรูปแบบและวิธีการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะกรณี (2) นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจประเมินความสามารถของผู้เรียนมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) (3) วิเคราะห์และปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (4) ปรับเทคนิคการสอนให้มีความยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมกับผู้เรียนเฉพาะบุคคล (5) ออกแบบกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับผู้เรียนเฉพาะบุคคล (6) จัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการสนับสนุนได้เหมาะสม (7) ประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ได้ (8) จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ (9) ปรับและพัฒนา รูปแบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม และ (10) ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี และ 3) ด้านเจตคติและคุณลักษณะ ได้แก่ (1) ช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชน ในทางสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ (2) มีความเมตตาต่อศิษย์ ไม่กระทำความ เป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ (3) รัก ศรัทธาภูมิใจในวิชาชีพครู (4) อุดม เห็นใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มความสามารถ และ (5) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ (Jetchamnongnuch, et al., 2011, pp. 133-136, 2017, pp. 161-168; Khamgeid, 2016, online) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 อธิบายความสัมพันธ์ ของรูปแบบ ได้แก่ ที่มาของรูปแบบ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน หลักการของรูปแบบ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการเรียนการสอน ระบบสังคม หลักการตอบสนอง ระบบสนับสนุน ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ และส่วนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Joyce, Weil, & Calhoun, 2009, pp. 9-10) และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ประสบการณ์ การสะท้อน อย่างมีวิจารณ์ญาณ และการแลกเปลี่ยนความคิดอย่างมีเหตุผล (Panich., 2015, p. 17; Taylor., 1998, pp 8-12; Suttinakorn, 2018, p. 72) แสดงเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ ข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูการศึกษาพิเศษ กำหนดขอบเขตประเด็นข้อคำถาม สร้างข้อคำถามสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 20 รายการ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่าเท่ากับ 1.00 และนำไปเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัย ประสบการณ์ทางการศึกษาพิเศษ และเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ทำการเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรสาขาการศึกษาพิเศษไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดค่าเฉลี่ยด้านความรู้ ด้านทักษะที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 2 ลำดับแรก ด้านเจตคติและคุณลักษณะ นำมาพัฒนาทั้ง 5 รายการ เนื่องจากมีข้อจำกัดของงานวิจัยที่ต้องพัฒนาสมรรถนะทั้ง 3 ด้านในเวลาที่จำกัดในการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 หน่วย หน่วยละ 8 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 24 ชั่วโมง จึงจำเป็นต้องเลือกสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะ ที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าสำคัญสองลำดับแรก ส่วนสมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะ ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าสำคัญทั้ง 5 รายการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาครูการศึกษาพิเศษมีคุณสมบัติเหล่านี้ก่อนสำเร็จการศึกษาเป็นครูการศึกษาพิเศษ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นำมาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และพัฒนาเป็นหลักการของรูปแบบและขั้นการเรียนการสอน ยกร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะและผู้ให้ข้อมูลประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและหน่วยการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมและหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน และวิเคราะห์ข้อมูลหาความเหมาะสมและหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยกำหนดค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำร่างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ-ภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ชั้นปีที่ 1 จำนวน 21 คนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งได้แก่ ส่วนวนภาษา ปรับระยะเวลาในการเรียนการสอนแต่ละขั้นให้มีความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ การนำรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ โดยประชากร คือ นักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ สาขาการศึกษาพิเศษ-ภาษาไทย หลักสูตร 5 ปี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 135 คน กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ สาขาการศึกษาพิเศษ-ภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 จำนวน 18 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เป็นนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษที่มีพื้นฐานความรู้จิตวิทยา

สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้วิธีแบบเจาะจง (Purpose sampling) การวิจัยเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Pre-experimental design) โดยใช้การดำเนินการทดลองตามรูปแบบ The Single Group Posttest-Only Design (Tirkana, 2005, p. 21) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครู การศึกษาพิเศษ เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ แบบประเมินสมรรถนะด้านความรู้ แบบประเมินสมรรถนะด้านทักษะ และแบบประเมินสมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิเคราะห์ข้อมูลเป็นระดับสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติและคุณลักษณะ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลของสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษตามแนวความคิดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะด้านความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ

ที่	สมรรถนะด้านความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	ระบุกฎหมายและนโยบายของรัฐที่ช่วยให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิของตนได้อย่างแท้จริง	4.10	0.73	มาก
2.	ระบุพัฒนาการที่แตกต่างจากพัฒนาการทั่วไป	4.80	0.42	มากที่สุด
3.	คัดกรองเบื้องต้นและบ่งชี้ความต้องการจำเป็นพิเศษเพื่อจัดการเรียนรู้	4.10	0.73	มาก
4.	รวบรวมข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผน	4.20	0.78	มาก
5.	วิเคราะห์ความสามารถของผู้เรียนจุดเด่นและข้อจำกัดได้อย่างถูกต้อง	4.70	0.48	มากที่สุด
	รวม	4.38	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 สมรรถนะครูที่จำเป็นด้านความรู้สำหรับครูการศึกษาพิเศษเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครู การศึกษาพิเศษ ค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 2 ระบุพัฒนาการที่แตกต่างจากพัฒนาการทั่วไป ($\bar{X}=4.80$, S.D.=0.42) รองลงมา ข้อที่ 5 วิเคราะห์ความสามารถของผู้เรียนจุดเด่นและข้อจำกัดได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.48)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ

ที่	สมรรถนะด้านความทักษะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	กำหนดรูปแบบและวิธีการติดตามและประเมินความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะกรณี	4.20	0.78	มาก
2.	นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจประเมินความสามารถของผู้เรียนมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	4.40	0.51	มาก
3.	วิเคราะห์และปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.00	0.81	มาก
4.	ปรับเทคนิคการสอนให้มีความยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมกับผู้เรียนเฉพาะบุคคล	4.20	0.63	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	สมรรถนะด้านความทักษะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5.	ออกแบบกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับผู้เรียนเฉพาะบุคคล	4.30	0.82	มาก
6.	จัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการสนับสนุนได้เหมาะสม	4.20	0.78	มาก
7.	ประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสม	3.80	0.63	มาก
8.	จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ	4.10	0.73	มาก
9.	ปรับและพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	3.90	0.73	มาก
10.	ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี	4.20	0.63	มาก
	รวม	4.13	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะครูที่จำเป็นด้านทักษะสำหรับครูการศึกษาพิเศษเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจประเมินความสามารถของผู้เรียนมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.51) รองลงมา ข้อที่ 5 ออกแบบกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับผู้เรียนเฉพาะบุคคล ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.82)

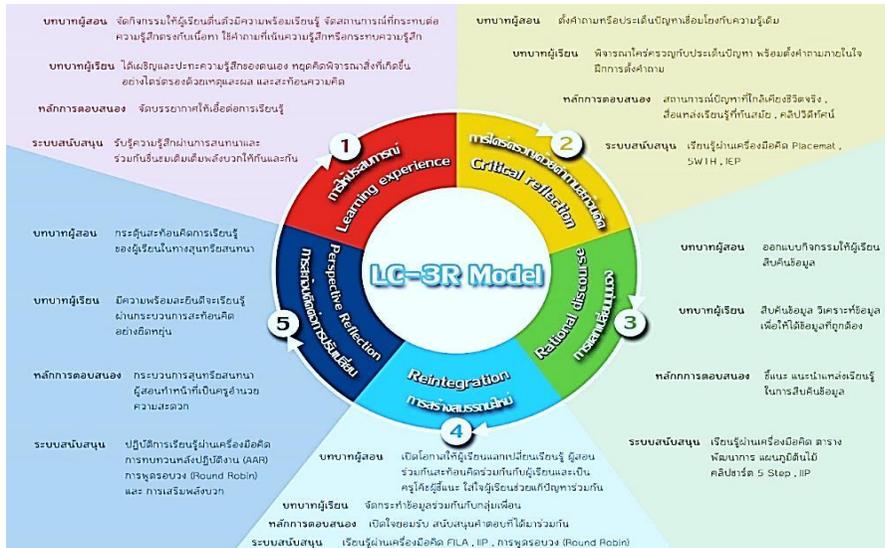
ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตามแนวความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อหาสมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ

ที่	สมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	รัก ศรัทธาภูมิใจในวิชาชีพครู	4.10	0.73	มาก
2.	มีความอดทนเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มความสามารถ	4.10	0.73	มาก
3.	มีความเมตตาต่อศิษย์ ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์	4.30	0.67	มาก
4.	เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาชีพด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์	4.10	0.73	มาก
5.	ช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชนในทางสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ	4.40	0.51	มาก
	รวม	4.20	0.67	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครูการศึกษาพิเศษเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ เมื่อพิจารณาภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.67) ค่าเฉลี่ยสูงสุดข้อ 5 สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชนในทางสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.51) รองลงมา ข้อที่ 3 มีความเมตตา ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา

จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.67) และข้อที่เห็นด้วยมากน้อยสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 ศรัทธาภูมิใจ ในวิชาชีพครู ข้อที่ 2 มีความอดทนเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มความสามารถ และข้อ 4 เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.73)

ผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ มีชื่อว่า LC-3R Model มีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ที่มาของรูปแบบ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ขั้นตอนการเรียนการสอน ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และระบบสนับสนุน ซึ่งขั้นตอนการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน โดยมีรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ตามภาพที่ 2



ภาพที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ (LC-3R Model)

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ

ที่	รายการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบ	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.	ที่มาของรูปแบบ	4.20	0.44	มาก
2.	แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน	3.80	0.83	มาก
3.	หลักการของรูปแบบ	4.20	1.09	มาก
4.	วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.20	0.83	มาก
5.	ขั้นตอนการเรียนการสอน	4.20	1.30	มาก
6.	ระบบสังคม	4.20	0.83	มาก
7.	หลักการตอบสนอง	4.00	0.70	มาก
8.	ระบบสนับสนุน	4.40	0.54	มาก
	รวม	4.06	0.52	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ นักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมแล้วความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ นักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณารายการที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ระบบสนับสนุน ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.54) และรายการที่มีความเหมาะสมต่ำสุด คือ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.83)

ผลการประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ นักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 หน่วย ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ นักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 หน่วย

ที่	รายการประเมินความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.	การเติบโตและความงอกงามของมนุษย์	4.02	0.69	มาก
2.	เป้าหมายสู่ผู้พิการ	4.04	0.75	มาก
3.	ออกแบบการเรียนรู้ให้สนุก	4.08	0.73	มาก
รวม		4.06	0.72	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.72)

ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ และสมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษ ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษ

สมรรถนะของนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษ	\bar{X}	S.D.	ระดับสมรรถนะ
ความรู้	18.77	2.57	ชำนาญ
ทักษะ	20.00	0.76	ชำนาญ
เจตคติและคุณลักษณะ	21.23	2.52	เชี่ยวชาญ

จากตารางที่ 7 พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาคูการศึกษาพิเศษ มีคะแนนสมรรถนะด้านความรู้ อยู่ในระดับชำนาญ ($\bar{X}=18.77$, S.D.=2.57) ส่วนคะแนนสมรรถนะด้านทักษะ อยู่ในระดับชำนาญ ($\bar{X}=20.00$, S.D.=0.76) และคะแนนสมรรถนะด้านเจตคติและคุณลักษณะ อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ ($\bar{X}=21.23$, S.D.=2.52)

อภิปรายผล

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ LC-3R Model มี 8 องค์ประกอบ คือ ที่มาของรูปแบบ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ขั้นตอนการเรียนการสอน ระบบสังคม การตอบสนองต่อผู้เรียน และระบบสนับสนุน และจากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนและหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ อยู่ระดับมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพเหมาะสมนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดกลุ่มของรูปแบบการเรียนการสอนของ Joyce, Weil and Calhoun (2011 : 25-37) คือ แบบกระบวนการจัดการข้อมูล (The information) แบบปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The social family) และแบบพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล (The personal family) นำมาใช้ในลักษณะผสมผสานมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้อารมณ์ของตนเอง ผ่านสถานการณ์ปัญหา วางแผนแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนคิดร่วมกัน ซึ่งขั้นการเรียนการสอนพัฒนาขึ้นจากทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการให้ประสบการณ์ (Learning experience) ขั้นการใคร่ครวญด้วยคำถามสะท้อนคิด (Critical reflection) ขั้นการแลกเปลี่ยนมุมมอง (Rational discourse) ขั้นการสร้างสมรรถนะใหม่ (Reintegration) และขั้นการสะท้อนคิดต่อการปรับเปลี่ยน (Perspective reflection) โดยแต่ละขั้นตอนสามารถนำผู้เรียนไปสู่สมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ลงมือทำ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรับรู้ผ่านประสบการณ์โดยเผชิญและปะทะความรู้สึกของตนเอง ด้วยการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่มาพิจารณาใคร่ครวญกับประเด็นปัญหา แสวงหาและจัดการข้อมูล ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นกันและกัน ในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการหาทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อสร้างความหมายใหม่ในประสบการณ์เดิมผ่านการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงมุมมองร่วมกัน ดังที่ จูร์กิชเพื่อสังคม a-chieve (a-chieve social enterprise, 2017, online) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงให้กระทบความรู้สึก เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่ต่อยอดมาจากความสนใจหรือประสบการณ์ของแต่ละคน หากผู้สอนใช้วิธีท่องจำ เขียนให้จด บอกให้รู้ จะไม่สามารถนำพาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ Gravett (2002) ที่ให้ข้อสรุปว่า การสอนแบบบรรยายไม่สามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้เรียน และไม่สามารถรู้ว่าผู้เรียนมีประสบการณ์และรู้อะไรมาบ้าง และยังสอดคล้องกับ Panich (2015, p. 19) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ สัมผัสจริง หรือได้รับประสบการณ์เชิงอารมณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำความเข้าใจคุณค่า และนำไปสู่การเปลี่ยนกระบวนทัศน์หรือความคิดสูงขึ้น

2. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ

2.1 สมรรถนะด้านความรู้ของนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับดีทุกคน ทั้งนี้ อาจเกิดจากรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ (LC-3R Model) ที่พัฒนาขึ้น เน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตนเองว่ามีประสบการณ์อะไรบ้างโดยการตรวจสอบประสบการณ์ ผ่านประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ ผ่านกระบวนการทดลองหรือการปฏิบัติจริง ในประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ และเกิดการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์และสื่อสารกับสมาชิกภายในกลุ่ม ได้เรียนรู้รับผิดชอบร่วมกัน เปิดใจยอมรับข้อมูล หรือความคิดเห็นที่แตกต่างโดยยึดหยุ่นทางความคิด สอดคล้องกับการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy (a-chieve social enterprise, 2017,

online) ที่กล่าวว่า ในฐานะผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้จะไม่สามารถพาผู้เรียนให้ถึงได้เลย หากใช้วิธีท่องให้จำ เขียนให้จด บอกให้รู้ หากแต่ต้องใช้การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีประสบการณ์ตรง ให้กระทบความรู้สึก เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่ต่อยอดมาจากความสนใจหรือประสบการณ์เดิมของแต่ละคน และสอดคล้องกับ Hodge (2011, unpagged) พบว่า ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงการอบรมฐานสมรรถนะ เป็นวิธีการที่โดดเด่นในการเข้าใจ การเรียนรู้ผู้ใหญ่ ผู้เรียนบางส่วนสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญมากกว่าการใช้เนื้อหาเป็นแกน พวกเขาได้สืบเสาะค้นหา ได้จัดการปฏิบัติการลงมือทำอย่างจริงจัง เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ได้จับจ้องจดจ่อที่การวัด ประเมินผล เป็นการผสมผสานความรู้และทักษะ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

2.2 สมรรถนะด้านทักษะของนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ที่นักศึกษาประเมินตนเอง และผู้ช่วยวิจัย ประเมิน ประเมินสอดคล้องตรงกัน อยู่ในระดับชำนาญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม สมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ (LC-3R Model) ที่พัฒนาขึ้นเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใคร่ครวญด้วยการสะท้อนคิด ผ่านสถานการณ์ปัญหา สอดคล้องกับ Panich (2015, pp. 19-20) และ Suttinakom (2018, pp. 46-50) ที่กล่าวว่า การให้ผู้เรียนได้ลงมือทำผ่านสถานการณ์ปัญหา หรือสัมผัสจริง จะช่วยให้ได้ฝึกทำความเข้าใจ คุณค่าของกิจกรรม หรือสิ่งต่าง ๆ ยิ่งกิจกรรมนั้นก่อให้เกิดความอึดอัด หรือได้รับประสบการณ์เชิงอารมณ์จะยิ่งมีโอกาสเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง กรอบแนวคิด หรือโลกทัศน์ สอดคล้องกับ Muenthisong (2018, unpagged) ที่กล่าวว่า การพัฒนามุมมองจากประสบการณ์ ที่ได้ลงมือปฏิบัติจนสามารถสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณและพูดคุยอย่างมีเหตุผลสามารถสร้าง ชุดความรู้ใหม่ ตามกรอบมุมมองของแต่ละคน เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเตรียมตัวสู่การเรียนรู้ในระดับขั้นที่สูงขึ้น

2.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะของนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ที่นักศึกษาประเมินตนเอง อยู่ในระดับชำนาญ และเพื่อนประเมิน อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครู การศึกษาพิเศษ (LC-3R Model) ที่เน้นสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อขยายมุมมอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตนเองกับผู้อื่น ผ่านการสนทนาเป็นสื่อกลางของการสะท้อนอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อตรวจสอบ ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและคุณค่าต่าง ๆ สอดคล้องกับ Suttinakom (2018, p. 72) ที่กล่าวว่า การสนทนาโดยใช้เหตุผล เป็นสาระสำคัญที่นำไปสู่การสนับสนุนในการสร้างการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ Puranan, et al. (2016, pp. 14-24) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ประสบการณ์จริงและสนทนาอย่างลึกซึ้งกับผู้อื่นเพื่อขยายกรอบการมองของตนเอง และตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องหรือผิดพลาดของตนเอง เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนพฤติกรรมตัวตนภายในใหม่ ทั้งโดยรู้ตัว และไม่รู้ตัวในทางที่ดีขึ้น เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ของครูผู้เป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีบทบาทโดยตรงต่อการถ่ายทอดความรู้สู่ศิษย์ เพื่อให้เป็นบุคคลที่เปี่ยมล้นไปด้วย ความรู้ คุณธรรม เป็นบุคคลมีปัญญาและทักษะในการคิดวิเคราะห์จนพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ มีข้อเสนอแนะ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานผลิตครู ควรตระหนักถึงความสำคัญในผลิตครูการศึกษาพิเศษ ให้เป็นครูที่มีถึงพร้อมด้วย สมรรถนะ มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะความเป็นครูการศึกษาพิเศษ โดยสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ บูรณาการในรายวิชาจิตวิทยาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และ ยังสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ในรายวิชาอื่นได้

2. อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง จะต้องเป็นผู้ที่ยอมเปลี่ยนแปลงตนเองก่อนที่จะไปเปลี่ยนแปลงผู้เรียน เข้าใจหลักการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิดหรือกระบวนทัศน์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของโรงเรียน และหน่วยงานผู้ใช้บุคลากรทางการศึกษา

3. อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญในการออกแบบการเรียนการสอน และสร้างวิธีการเรียนรู้ให้ยั่งยืน ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเห็นคุณค่า ความสำคัญ และความหมายของการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ ความรู้นำไปสู่การปฏิบัติ และคุณค่าภายในของความเป็นครูการศึกษาพิเศษ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสอบถามสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ จากผู้ใช้บัณฑิต หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอการศึกษากิจการวิจัยต่อไป

2. ควรมีการศึกษาและทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ทำการเปิดการเรียนการสอน สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ เพื่อให้ผลการวิจัยอ้างอิงไปยังประชากร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ

3. ควรปรับปรุงแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษ ให้เป็นหลักสูตรอบรม สำหรับครูการศึกษาพิเศษหรือครูผู้สอนที่สนใจ เป็นโปรแกรมการอบรมระยะสั้น

เอกสารอ้างอิง

- a-chieve social enterprise. (2017). Transformative learning in Classroom. Retrived February 25, 2019, from Available : <https://www.a-chieve.org/news/1159/> (In Thai)
- Gravett, S. (2002). Transformative learning through action research: A case study from South Africa. *Adult Education Research Conference*. Retrieved April 4, 2019, from https://scholar.google.co.th/scholar?hl=th&as_sdt=0%2C5&q=
- Hodge, S. (2011). Learning to manage: Transformative outcomes of competency-based training. *Australian Journal of Adult Learning*, 51(3), 498-517.
- Jetchamnongnuch, W. et al. (2011). *Professional Standards for Special Education*. Bangkok : Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand. (In Thai)
- _____. (2017). Professional Standards for Special Education. *Journal of Research Methodology*, 30(2), 161-186. (In Thai)
- Joyce, B. R., Weil, M, & Calhoun, E. (2009). *Model of Teaching* (9th ed). Boston : Pearson Allyn and Bacon Publishers.
- _____. (2011). *Model of Teaching* (8th ed). Bonton America : Pearson Education, Inc.
- Khameid,T. (2016). *Competency and Indicator of teacher special education*. Retrieved May 14, 2016, from <https://www.gotoknow.org/posts/77760> (In Thai)
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence Rather Than for Intelligence. *The American Psychologist*, 28(1), 251-255.

- Muenthaisong, S. (2018). Transformative learning for nursing students. *College of Asian Scholars Journal*, 8(Special edition), 150-163. (In Thai)
- Office of the Promotion of Learning and Youth Quality Society. (2014). *Raising the quality of Thai teachers in the 21st century*. (In Thai)
- Panich, W. (2015). *Learn to change Transformative Learning*. Bangkok : S. R. Printing. (In Thai)
- Phahe, S. (2013). Teacher competency development in the 21st century. *Documents for training, seminars, teachers and educational personnel*. Phrae : Primary Education Service Area, Phrae District 1-2. (In Thai)
- Puranan, S., et al. (2016). Transformative learning and humanized educare development of teacher in the 21th century. *Journal of Education, Prince of Songkla University Pattani Campus*, 27(1), 1-14. (In Thai)
- Rassametummachot, S. (2008). *Guidelines for human potential development as well Competency Based Learning*. Bangkok : HR Center. (In Thai)
- Suttinakorn, W. (2018). *Transformative Learning and Action Research*. Bangkok : Siam Paritud. (In Thai)
- Taylor, E. W. (1998). *The Theory and Practice of Transformative Learning : A Critical Review*. ERIC Clearinghouse on Adult, Career and Vocational Education.
- Tirkana, S. (2005). *Social science research methods: guidelines for practice* (5th ed.). Bangkok : Printing of Chulalongkorn University. (In Thai)

ผู้เขียนบทความ

นางสาวสุภาวดี วิสุวรรณ	นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ 340 ถนนสุนทรารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000 E-mail: mom_khwan@hotmail.com
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศร เนาวนนท์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ดร.สิริลักษณ์ โปรงสันเทียะ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา